

रजकः किं करिष्यति" पञ्चमं भावे ल्युट् । २ छेपणे "स-
म्रज्ञाचारिणेऽकाहमतीते क्षपणं स्रुतम् "भुक्तातोऽन्य-
तमस्यान्नममया क्षपणं तत्रहम्" मनुः कर्त्तरि ल्यु ।
३ क्षा के ति० "चरितानि यत्र गायन्ति लोकशमलक्षणा-
नि भक्ताः" भाग० १।५।७० श्लो०

क्षपणी स्त्री क्षम-कर्मणि ल्युट् डोप् । क्षपणायाम् अमरटी०
क्षपण्य क्षा-बा० अन्यु । अपराधे शब्दमा० ।

क्षपा स्त्री क्षपयति चेष्टाम् क्षप-अच् । १ रात्रौ २ हृदिद्यायां च
अमरः "क्षपातमस्काण्डमलीमसं नभः" । "प्रतिक्षपं ह-
स्मार्त्तितेषु यत्र" भाषः "दिनक्षपामध्यगतेव सख्या" रघुः ।

क्षपाकर पु० क्षपं करोति क्-उ । १ चन्द्रे २ कर्पूरे च अमरः
किप् क्षपाकदयत् । "विशदाश्मकूटघटिताः क्षपाकतः" भाषः

क्षपाचर पुंस्त्री० क्षपावां चरति चर-उ । १ राक्षसे "निर्याये
च मर्तं कृत्वा निधायसि क्षपाचरः" भा० व० २८८ अ० ।

क्षिप्यां जातित्वात् डोप् । २ रात्रि चरमात्रे ति०

क्षपाट पुंस्त्री० क्षपायामटति अट-पचा० अच् । १ राक्षसे
"ततः क्षपाटैः पृथुपिङ्गवाक्षैः" भट्टिः क्षिप्यां डोप् ।

क्षपानाथ पु० इत् । १ चन्द्रे २ कर्पूरे च "क्षिप्रं क्षपानाथ इवा-
धिरूढः" भाषः क्षपापत्यादयोऽप्यत्र ।

क्षम सहने स्वादि० आत्म० सक० वेट् । क्षमते अक्षमिष्ट अक्षंस
चक्षमे क्षान्तः क्षान्तिः । क्षमिता क्षना । "इन्द्र त्वा यक्षः
क्षममाण मानट्" ऋ० १०।१०।३।३। योनित्यं क्षमते तात !
बहन् लोकान् स विन्दति" भा० व० १०२१ श्लो० । "का-
र्षण्यात् साधुभावाच्च कुन्तो राजस्य चक्षते" भा० आ०
१५।७ अ० । "क्षते रवेः क्षालयितुं क्षमेत कः" भाषः
'कुरुस्थ' भीरु ! यत्तेभ्योद्बुद्धोऽपि क्षमामहे'
ट्टिः । पितृ क्षमा "तेजः क्षमा वानैकान्तम्" भाषः
पदिके तु नि० क्षमति क्षमिति । इति पा ।

क्षम सहने दिवा० पर० सक० गेट् शमादि० इरित् । क्षाम्यति
अक्षमत् अक्षनीत् । चक्षाम'कामं क्षाम्यत यः क्षमी" भाषः ।

क्षम न० क्षम-अच् । १ युद्धे । २ गते, "रपितुं सहितं
रणे—काकृतस्यं भीरु ! कः क्षमः" भट्टिः आत्मकर्म
क्षयं देहस्य" रघुः "प्रियासु बालासु रतक्षमासु"
च नैप्र० ४ क्षमायति ति० "अतोऽत्र शहिते, किञ्चित्
भवतीं बहुक्षमाम्" कुमा० ।

क्षमता स्त्री० क्षमस्य भावः तल् । १ योग्यतायां, शब्दनिष्ठे
२ अर्थकागनसामर्थ्ये च "श्रुतिर्द्वितीया च क्षमता
च लिङ्गम्" भट्टकारिका ।

क्षमा स्त्री क्षम अङ् । 'बाह्ये वाध्यात्मिके चैव दुःखे चोत्पातिके
कचित् । न कुर्याति न वा हन्ति सा क्षमा-परिकीर्त्तिता'
'आक्रुष्टोऽभिहतो वापि माक्रोशे च हन्ति वा ।
अदुष्टैर्वाङ्मनःकायैस्तिष्ठतिः सा क्षमा मतेति' चोक्त
लक्षणायां तितित्वायाम् चित्तवृत्तिभेदे, 'आक्रुष्टोऽ-
भिहतो यस्तु माक्रोशे च हनेटपि । अदुष्टैर्वाङ्मनोकायै'
स्तिष्ठति क्षमा क्षता' मातृस्थे १२० अ० । "विभा-
गशीलः सततं क्षमायुक्तो दयान्वितः गृहस्थः स्यात्
क्षमायुक्तो न गृहेण गृही भवेत् "क्षमा दया च
विज्ञानं सत्यञ्चैव दमः शमः । अध्यात्मनिष्ठता विज्ञानं
ज्ञानमेतद् ब्राह्मणलक्षणम् । विगर्हातिक्रमो हिंसाव-
न्धवधात्मनाम् । अन्यमन्युसमुत्थानां दोषाणां वर्ज्जनं
क्षमा" कूर्मपु० १४ अ० । २ भूमौ च । अमरः । क्षान्तौ
अव्य० क्षमरा० । प्रपो० क्षाम् क्षमा क्षा क्षमि क्षामा
इत्यादयोऽपि निष-क्षमायां धवादां "क्षामं त्वय्यं हृत्वा
अगु क्षतं सहना मन्यत द्यौः" ऋ० ४।१७।११ "द्यौ-
र्द्ध्रिषाज्जनिमन्त्रे जतृक्षाः" ४।२२।४ "यजो न क्षां दा-
धार पृथिवीम्" ऋ० ४।६।७।५ "क्षां दासायोषवर्हणी कः"
१।१७।६ "सुष्टुथो वर्तते यक्षमि क्षाम्" १।१८।२।२
"दिय क्षमा च" ५।५०।१३ "क्षमा मन्त्रे रपो विश्वं
नो अस्तु भेषजम्" अथ० ६।५।७।२ "अधिकमि विष्णुर्धुपं
यदस्त" ऋ० ७।२।७।२ "अग्निर्यदोषति क्षमि" ऋ०
४।४२।६ "स परिका त्यक्षमा क्षो दिवश्च" १।१००।१५
"दावाक्षमा" ऋ० १।६।५ "हरगरसयति नृतितीतः
क्षमा" ट० २० उक्ते शत्रयोदंशाक्षरपादके छन्दोभेदे स्त्री
"गर्गा शिवा क्षमा धात्री स्वाहा स्वधा" नमोऽस्तु ते"
४ इत्युक्ते दुर्गाशक्तिभेदे ५ राधिकासहचरीभेदे "मया
पूर्वन्तु त्वं दृष्टो गोप्या च क्षमया सह" "क्षमा देहं
परित्यज्य लज्जया पृथिवीं गता" ब्रह्मवैपु० प्रक-
तिखं० ६ अ० । ६ खदिरे राजनि०

क्षमाज पु० क्षमातो जायते जन+उ ५४०। १ मङ्गले २ नरकादुरे
३ ज्ञातमाने ति० क्षमाजातादयोऽप्यत्र

क्षमादंश पु० क्षमायाः दंश इव । गिम्नुा क्षे राजनि०

क्षमापि क्षमं क्षान्वितं करोति क्षम-णिच् सया० पुक् टी
र्षश्च । क्षमापयति ते अचि(च)क्षमापत् न क्षमापयाम्-
बभूव आस चकार चक्रे । "तद्धिमितं ब्राह्मणं क्षमा-
पयति हेतुवचनोक्ता" डा० उ० भा० । "क्षमापय महाभागं
ततः शान्तिर्भवति" भाग० ६।४।५२ श्लो०